

[Sønderup.]

bindelse med det lovforslag, vi her behandler.

Tesdorpf: Jeg har nogle bemærkninger til det ærede medlem hr. Aage Fogh. Spørgsmålet om forrentning og om, hvor meget samfundsmæssigt udbytte den ene og den anden ejendomsstørrelse giver, fører det for langt at komme ind på her. Det ærede medlem kom med nogle tal for, hvad det ene og det andet brug giver. For det første vil jeg fremhæve, at spørgsmålet om denne sag er: Hvad koster det at frembringe disse afgrøder på den ene og på den anden ejendomsstørrelse? Man kan også spørge, om vi, hvis vi skaber forøget produktion, kan afsætte den i det lange løb. Og vi kan, sådan som spørgsmålet har været rejst fra en helt anden side, spørge: Har vi menneskemateriale til de ejendomme, hvis vi bliver ved med at skabe flere små brug?

Når det ærede medlem hr. Aage Fogh taler så sikkert om husmandsbrugs fortsatte muligheder økonomisk, synes jeg, man må have ret til at spørge, nu da der er gået så lang tid med udstykningen: Hvorfor er man ikke efterhånden nået til det punkt, da husmandsbruget kan hvile i sig selv, hvor det i virkeligheden kan betale sig at oprette husmandsbrug, uden at staten skal give vedkommende, der får det, 30 000 kr. som gave? Jeg vil kun sige til det ærede medlem, at hvis man får et stort udbytte pr. hektar af et mindre brug, hvorpå der f. eks. er en forholdsvis stor kostald, som delvis er skabt ved statens penge, er der ikke noget mærkeligt i, at man får et stort udbytte, for der er jo så sat en stor indsats af kapital og arbejde ind.

Hvad angår forrentningen, ville det ærede medlem ligefrem tage et væddemål på, at den blev den samme for små og store brug i 1953. Jeg vil ikke tage noget væddemål, men det skal kun glæde mig, hvis forrentningen er gået opad for de små brug. Det, det imidlertid drejer sig om, er det lange spænd af år, og jeg tror, det ærede medlem vil være enig med mig i, at fra 1917 til 1952 har de større gårde ligget betydeligt over husmandsbruget i gennemsnit, og udviklingen i dag kunne jo nok tyde på, at de større brug — man kan sige des-

værre eller heldigvis — vil få fordel ved en rationalisering, som er lettere at foretage på dem.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh snakkede mærkværdigt udenom det, som jeg var meget spændt på at få svar på. Det var spørgsmålet om, hvad det radikale venstre siger med hensyn til dette lovforslags ekspropriationsbestemmelse — hvad det efter min mening er. Det ærede medlem sagde med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ekspropriation eller ikke, at i hvert fald ville det nok ikke være nemt at foretage ekspropriation i dag; jordlovsudvalget kunne måske ikke engang overkomme det. Jeg tror ikke, det ærede medlem alvorligt mener, at det skal være en begrundelse for, om et politisk parti går ind for ekspropriation. Det ærede medlem gik ikke sådan rigtig til bunds i spørgsmålet om, hvorvidt dette lovforslag efter hans mening i virkeligheden er et ekspropriationsforslag. Jeg vil gerne spørge det ærede medlem, om han ikke ganske klart mener, at der er ekspropriation i forslaget, sådan som jeg og mit parti mener det, og hvis han mener, der er det, om han så vil være med til det. Det, det ærede medlem talte om, var, om indskrænkningerne af familieretten skulle være lidt større eller lidt mindre. Men det er jo ikke det, der er tale om. Jeg ønsker et klart svar af det ærede medlem på det, jeg har spurgt ham om nu.

Jeg husker, at det ærede medlem og jeg — ved hvilken lejlighed erindrer jeg ikke — har haft en diskussion, under hvilken det ærede medlem sagde en ting om forkøbsretten, som jeg bed mærke i. Han sagde, at forkøbsretten har den store fordel, at den skader ingen. Derved mente han, at ved fri handel kan den ikke skade, for vedkommende kan lade være med at købe. Når det ærede medlem mener, at forkøbsretten altså også kan tillades her, og man i virkeligheden går ind for familiekredsen og efter min mening for arv, så synes jeg ikke, man kan opretholde påstanden om, at forkøbsret ingen skader, for man skader her, for så vidt som det ikke er frit køb. Der er ikke her tale om, at en mand kan lade være at købe; det er en arv, vedkommende person har, et forhold til den ejendom, der er tale om, et krav på den og et løfte om den. Jeg vil